

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Per quos actus bonos augeatur gratia & Charitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.

SECTIO SECUNDA.

Per quos actus bonos augeatur gratia & Charitas.

I. *Præcipua difficultas est de actibus minus habitu intensis.*

DIFFICULTAS hæc præcipuè procedit de actibus minus intensis, utrum scilicet habitus Charitatis in animâ præexistens augeatur; per actus enim habitu intensiores augeri habitum nulli dubium est, cum hoc commune sit omnibus aliis habitibus, & qualitatibus, tum naturalibus, tum supernaturalibus. Videndum etiam quid dicendum sit de actibus æqualis intensiois cum habitu Charitatis in animâ, utrum scilicet eum augeant.

II. *Primum dicendum modus est, actus habitus remissiores mereri tantum præmium ali-quod accidentale.*

Tres hæc in re diversa sunt sententiæ: Prima docet, actus omnes bonos supernaturales æquè aut magis intensos habitu Charitatis in animâ præexistente, eum augere, qui vero habitu remissiores sunt, merentur, inquit hujus sententiæ auctores, præmium tantummodo accidentale, speciale scilicet gaudium in cælo, quo Sancti gaudebunt, se dum in hac vitâ degerent, Deum hujuscemodi actibus honorasse. Addunt præterea hi Doctores, actus habitu remissiores disponere ad actum intensiorem: augmentum verò Charitatis, aut gratiæ, vel gloriæ, seu præmium essentialiale, inquit, omnino non merentur: ita Divus Bonaventura in 2. D. st. 40. art. 2. q. 3. Halensis apud Aragonium hic, art. 6. Durandus in 1. Dist. 17. q. 8. Richardus in 1. Dist. 17. art. 2. q. 3. qui tamen addit, ubi quis tot actus remissiores elicerit, ut æquivalent actui intensiori habitu, tunc eorum intuitu Deum augere habitum Charitatis.

III. *Secundus procedendi modus est, actum remissiores mereri quidem augmentum habitus sed hoc non esse statim dandum.*

Secunda aliorum sententiæ affirmat, omnem actum Charitatis, quamvis habitu præexistente remissiore mereri augmentum Charitatis, hoc tamen, inquit, non statim dabitur, sed tunc solum, quando actus elicitur habitu illo Charitatis intensior, vel æqualis cum eo intensiois. Aliqui nihilominus dicunt ad hoc augmentum contentendum sufficere si plures, tot scilicet actus remissiores eliciantur, quot actui illi intensiori vel æquè intenso in ratione merendi sunt pares, ut proxime dixit Richardus.

IV. *Afferunt hi auctores idè numero præmium dandum duplici titulo, scilicet utrumque actus.*

Addunt tamen, quando postea elicitur actus intensior, vel æquè intensus, ac est habitus, dandum quidem augmentum seu præmium actui illi remisso prius elicitò debitum; hoc tamen præmium, seu gratiæ & Charitatis augmentum dicunt esse illud idem quod datur pro actu intenso jam elicitò, unde augmentum illud afferunt dari duplici titulo, intuitu scilicet & actus illius remissi, & hujus intensi, ita tamen ut non plus pro utroque detur, quam pro hoc actu intenso datum fuisset, etiamsi actus ille remissus omnino non præcessisset; ad eum modum, inquit, quo Christus meruit gloriam corporis, aliis titulis debitam: ita Conradus 1. 2. quaest. 114. articulo 8. Caietanus, Valentia quaest. 2. puncto tertio, Azor tomo primo, lib. 9. cap. 3. quaest. 7. & omnium acerrimè Vanez 2. 2. q. 24. art. 6.

V. *Dicunt alii qui præmiū actus remissiori in alterâ vitâ esse conferendū.*

Scotus verò, si in hac vitâ non eliciatur actus intensior habitu, ait actui illi remisso non hic, sed in alterâ vitâ dandum præmium, & augmentum; Vanez & alii, si actus intensior aut æquè intensus ac habitus postea non eliciatur, affirmant, actui illi remissiori, nullum unquam dan-

dum præmium, nec in hac vitâ, nec sequente. Victoria & Arragonius quolibet actu meritorio, etiam remissiore, gratiam statim augeri asserunt, non tamen Charitatem. Denique nonnulli ex recentioribus Thomistis volunt gratiam & Charitatem, per actum, etiam habitu remissiore statim augeri in Esse gratiæ & amicitia, non tamen in esse qualitatis, ac proinde non augeri per additionem alicujus intrinseci, sed solum secundum acceptationem extrinsecam Dei, actum illum acceptantis ad majorem gloriam ejus intuitu conferendam.

Dicendum nihilominus, justos per omnia opera bona supernaturalia, quamvis sint habitu remissiora, mereri augmentum gratiæ & gloriæ. Hæc est communis Theologorum sententiæ, & ita certa, ut Zumel Disp. 2. dicat, contrarium sine magnâ temeritate sustineri non posse: Arragonius verò ait id esse plus quam temerarium, & à fide alienum. Hanc itaque sententiæ tenet Suarez de Reviviscentiâ meritorum, Disp. 2. sect. 3. num. 33. & libro 9. de Gratiâ, c. 3. Vasquez 1. 2. Disp. 220. cap. 3. Turrianus Disp. 68. dub. 4. Vega libro 15. in Tridentinum, c. 19. Monceus Disp. 8. cap. 9. Becanus cap. 22. q. 3. Maratus Disp. 45. sect. 2. Coninck Disp. 8. de Merito, dubio 9. Tannerus hic, Disp. 2. quaest. 2. dub. 5. Idem docet Gabriel in 1. Dist. 17. q. 4. art. 3. & alii.

Hoc non semel apertissimè tradunt divinæ literæ, dum operibus quibusque minimis dandum esse præmium testantur, ut Matthæi 10. v. 42. Si quis in nomine Christi calicem aquæ frigida tribuat eam possenti. Secundæ etiam ad Corinthios, c. 4. ait Apostolus: Quod in present: est momentaneum, &c. æternum gloria pondus operatur in nobis. Matthæi etiam 6. Christus mercedem promittit orationi, jejuniis, & elemosinæ ex piâ intentione factis: deinde Matthæi 25. universum propter opera omnia misericordie regnum cælorum promittitur: Esuriis enim, &c. nullâ factâ distinctione actuum magis vel minus remissorum, sed tantum requiritur, ut fiant ex Fide vivâ in Christum. Præterea, per opera etiam remissiora habitu, verè implentur Dei præcepta, aliud autem ad meritum & justitiæ augmentum divinæ literæ non requirunt: hinc Propheta regius Psalm. 118. vers. 112. Inclinaui cor meum ad faciendas justificationes tuas in æternum propter retributionem.

Deinde passim dicunt Patres, homines per opera facta in Deo, seu ex gratiâ per Christum mereri gratiæ & gloriæ augmentum, nec vel Scriptura, vel Patres hujus conditionis, majoris scilicet intensiois quam sit habitus, unquam fecere mentionem, quod tamen haud dubiè fecissent, si hunc excessum in intensioe existimassent ad meritum esse necessarium, sed universim asserunt omnibus omnino operibus in gratiâ factis reddendam esse mercedem. Nec per mercedem intelligi potest, quod ut vidimus, affirmant aliqui, præmium accidentale; primò quia eodem modo loquitur Scriptura, Concilia, & Patres de mercede omnibus bonis operibus reddendâ, sine distinctione majoris & minoris intensiois, ut dictum est: deinde expressè dicunt augeri gratiam & gloriam.

Hinc, ut ulterius non differam, non subsistit, quod, ut supra diximus, affirmabant nonnulli, nempe non plus gratiæ dari propter utrumque actum, remissum scilicet & intensum, quam daretur

VII. *Certum est omnia opera bona supernaturalia, quantum mereri gratiam & gloriam.*

VIII. *Paritè ostenditur quod bona, quantum mereri augmentum gratiæ.*

IX. *Nec Scriptura, nec Patres excessum hujus supra habitum faciunt mentionem.*

X. *Dicit nequit augmentum actui illi remisso dari solam novo titulo.*

SECTIO TERTIA.

Uterius ostenditur per actus etiam habitum remissiores augeri Charitatem & gratiam.

SACRARUM literarum auctoritate & ratione probavimus, nullum esse actum bonum supernaturalem, in Deo factum, quantumvis remissum, qui primum aliquod, seu augmentum gratiæ & gloriæ non mereatur, & hanc communem esse ostendimus Theologorum sententiam, eamque tam certam haberi, ut nonnulli oppositæ sententiæ temeritatis notam inurant. Nunc ergo eadem veritas Concilii Tridentini auctoritate est firmanda.

Concilium itaque Sess. 6. Can. 24. sic habet: *Si quis dixerit justitiam acceptam non conservari, atque etiam augeri coram Deo per bona opera, &c. anathema sit.* Idem adhuc clarius docet Concilium Can. 32. his verbis: *Si quis dixerit hominem justificationem bonis operibus, que ab eo per Dei gratiam & JESU CHRISTI meritum, ejus vivum membrum est, sunt, non verè mereri augmentum gratiæ, &c. anathema sit:* quod autem de Gratia asseritur, idem asserendum est de Charitate. Hæc verò Concilii verba, cum sine ullâ restrictione dicta sint, immortò quisquam ad opera tantum habitu intensiora restrinxerit, dogmata enim fidei universaliter prolata, universaliter debent intelligi, alioqui nihil certi habebimus, & omnia revocari possent in dubium, & in simili, quando dicitur justificatio fieri per gratiam inherentem, posset eodem modo quis asserere hoc de aliquâ justificatione intelligendum esse, non de omni.

Deinde idem Concilium Sess. 16. ex illo Matthæi 10. vers. 42. & Marci 9. vers. 40. ubi Christus ob calicem aquæ frigidæ alteri quia Christi est, seu in nomine discipuli datum, ait reddendam esse mercedem, ex hoc, inquam, ait Tridentinum indicare Christum nos ob minima etiam opera primum recepturos, ergo non propter opera tantum habitu Charitatis intensiora, sed etiam ob remississima quæque, modò in Deo, seu Fide vivâ fiant, & ex gratiâ per Christum (quod, & nihil aliud ad meritum requirit Concilium) asserit primum, seu gratiæ & gloriæ augmentum esse conferendum. Præterea c. 10. peculiariter de incremento justificationis, ut capitis titulus præ se fert, agens, docet homines per carnis mortificationem, & observationem mandatorum Dei & Ecclesiæ ire de virtute in virtutem, & renovari de die in diem, quis autem dicet mandata Dei per opera habitu Charitatis remissiora non observari, imò, ut rectè observant nonnulli, homines ut plurimum majore fervore & conatu in initio agunt, quam postea, cum tamen insinuet Concilium homines per singulos actus in justitiâ proficere, & augmentum gratiæ mereri.

Nec aliam dispositionem requirit Concilium, ut actus remissus mereatur gratiæ augmentum, ut sæpè dixi, quam ut fiat in Fide vivâ, & gratiâ intensum a per Christum. Quod de augmento gratiæ diximus, idem dicendum est de augmento Charitatis, nam vel gratia & Charitas, ut multi cum Scoto existimant, non distinguuntur, vel, ut communis

I. Concil. auctoritas hic. subjicienda.

II. Variis locis Concilii Tridentini ostenditur per omnia bona opera gratiam, & consequenter Charitatem augeri.

III. Indicat Concilium Tridentinum propter opera, etiam minima, ex Christi gratia facta primum esse conferendum.

Alius Concilii locus pro augmento Charitatis ex operibus remissis.

IV. Non requirit Concilium intensum actum ut dispositionem ad meritum remissi conferendum.

daretur ob solum intentum, sed eandem gratiam duplici titulo conferri. Hoc, inquam, non subsistit, Scriptura enim & Patres, ut ostensum est, & mox fusius ostendetur ex Concilio Tridentino, aiunt singulis operibus bonis deberi primum, augmentum scilicet gratiæ & gloriæ, & ex spe hujus præmii moventur homines & alliciuntur ad exercitium virtutum, & bona opera crebrius exercenda, quòd nimirum persuasum habeant sese operibus hisce gratiam in hac vitâ semper augere, & ampliozem in cælo, huic nempe gratiæ respondentem, gloriam adepturos; exiguum autem iis esset solatium si gratiam auctorem, & à priori distinctam non reciperent, sed eandem variis titulis: sicut, ut bene Coninck citatus, si quis ubi sex diebus laborasset in vineâ, sexto die acciperet denarium primæ diei debitum, sed novo titulo, ob laborem scilicet quinque ultimis diebus in excollendâ vineâ impensum, hic certè haud æquè secum actum existimaret, & sine dubio duos denarios mallet uno titulo, quàm unum duobus accipere; peinde liquidem cum hoc homine agitur ac si quinque postremis diebus non laborasset.

X. Non nego posse nos rem uno titulo debitam, alio seu per merita denuo obtinere; sic enim Christus gloriam corporis, aliunde ipsi, nempe ex unione hypostaticâ & visione beatificâ debitam, per opera sua merebatur: hujus autem ratio est, quia alia gloria corporis proponi convenienter Christi humanitati non potuit, unde quamvis prædictis titulis Christo gloria illa gratis debebatur, nil tamen obstabat quo minus per sua opera eandem mereretur. Secus verò res se habet, ut rectè Coninck, quando quis per meritum seu titulo oneroso primum aliquod habet sibi debitum, & secundo operi aliud primum potest convenienter proponi, ut hic potest, novum scilicet gratiæ & gloriæ augmentum, & hoc, ut dixi, omnium animis insedit, se ob singula merita novum primum, seu prioris augmentum accepturos, nec existimandum est omnes passim in tam gravi errore versari.

XI. Deinde actus ille remissus in minus justo, seu qui habitu Charitatis & gratiæ haberet minus intensum quàm sit hic actus, auget gratiam & charitatem, ut fatentur contrariæ sententiæ auctores; ergo & in magis justo, cum in isto opus hoc non sit minus laudabile, & ex Christi gratiâ factum quàm in illo, nec major in hoc homine justitiâ illius actus præstantiam ac valorem tollit, aut minuit. Confirmatur: Nullum est peccatum, quod hominem non reddat magis injustum, majorèque penâ dignum, ergo nullum etiam est opus bonum supernaturale, quod hominem non reddat magis justum, nec ulla apparet hujus rei diversitas, præsertim cum sicut Apocal. ultimo, vers. 11. dicitur: *Qui sordidus est, sordescat adhuc, ita eodem loco addatur, & qui justus est, justificetur adhuc,* eodemque verborum tenore Scriptura utrumque exprimat. Deinde capite illo 25. Matthæi supra citato, eadem planè formâ, verbisque omnino similibus de bonis & malis profertur judicis sententia, & nec circa merita nec demerita, ulla sit majoris vel minoris intensio- nis mentio in actibus.

Fideles omnes sperant ab singula bona opera augmentum gratiæ sibi conferendum.

Nil vetat nos rem aliquam, alio titulo debitam, mereri.

Aliud est de merito gloriæ corporis in Christo.

Alius remissus in minus justo auget gratiam, ergo & in magis justo.

Omne peccatum auget injustitiam, ergo & omne opus bonum justificat.